

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, POCNIKOVA ULICA 5 — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26 — Zbiranje vesti: dan ogleda — Mesto: c. maršala 21 — Bp.

IZKljučNO ZASTOPSTVO na oglaševanje in izdajanje časopisov in časopisov
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Redni letni plačilo za naročnike
Ljubljana, Slov. 21-22

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Trdovraten odpor sil Osi na Siciliji

Uspešni napadi osnih letal na sovražne brodovje

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 20. julija naslednje št. 1.151 vojno poročilo:

Ojačenemu pritisku sovražnika se čete Osi na Siciliji vzdolj svojih postojank žilavo upirajo. Na vzhodu Stenije so italijanske podmornice potopile 8.000-tonski parnik in torpediralno drugo ladjo velike tonaže. Neka trgovska enota srednje velikosti in ena lovska ladja nedoločene tipa sta bili zadeti od naših letalskih torpedov.

V luči v Augusti in v pristanišču v La Valletti so italijanski in nemški bombniki poškodovali tam zasidrano sovražno ladje.

Škoda, ki so jo prizadeli ameriški letalci, ki so včeraj z nekoliko stotinami štirimotornikov z ure napadali Rim, je znatna. Med drugimi so hudo zadeti in deloma porušena postopja, posvečena bogoslužju.

častju in znanosti, ter bivališča v delavskih okrajih mesta, zlasti bazilika sv. Lavrenca, pokopališče Verano, vseučiliško mesto, bolniška skupina poliklinike ter ljudska bivališča v prenestinskem in latinskem okolišču. Število civilnih žrtev doslej ugotovljenih znaša 166 mrtvih in 1.659 ranjenih.

Med letalskim napadom in po njem je ljudstvo pokazalo zgledno disciplino in mir. Protiletalsko topništvo je zabilo 7 letal, lovci pa eno.

Ponoči so bili Neapelj in manjši kraji v Kampaniji in v Laciju cilj sovražnih poletov. Javljene so lažje škode in omejeno število žrtev med prebivalstvom.

Podmornica, ki je potopila 8.000-tonski parnik v vodah na vzhodu Sicilije, je pod poveljstvom poročnika bojnega broda Claudijsa Cellija iz Benetk.

Namestu obljubljenih dobrot — ropanje

Lizbona, 20. jul. s. Iz Londona poročajo, da naglašajo diplomatski dopisnik lista »Britanove« opisujejo operacije na Siciliji, da je bitka mnogo bolj ostra, kakor so si mogli Angloameričani predstavljati. Očitno so jih preslepili utvare glede zadržanja Sicileev, ki se ne samo ne kažejo naklonjenosti vojakom, temveč tudi pomagajo na vse načine italijanskim vojakom in se v mnogih primerih borijo ob njih s čudovitim pogumom in srčnostjo. Da bi si pridobili simpatije prebivalstva, so Anglosasi ponovno naznanili, da bo po izkrcanju njih četi takoj sledilo izredno obilje za Sicilijo, ko bodo dobavljali žive in vse blagore tega sveta. Čeprav je Cordell Hull sam skušal s težo svoje veljavnosti podpreti to obljubo, čustva Sicileev do vojakov niso primestna, kakor so lahko ugotovili na svoji koži angloameriške na junaškem obisku izkrcane čete. Dejstva so takoj pokazala.

da so tudi to pot Angleži in Američani po svoji navadi obljubljali, vedoč, da ne bodo držali besede. Šlo je edino za grobo sleparstvo. Obljubljena oskrba ni bila izkrcana ne v velikih in ne v majhnih količinah. Res pa je, da vojniki rekvirirajo in uničujejo vse, kar najdejo, ne menijo se za stanje prebivalstva, da bi vzdrževali vedno težje postajajoče oskrbovanje svojih čet. Če Angleži, pripominja list, ne morejo oskrbovati otoka, si lahko predstavljamo, v kakšnem stanju bi se znašli veliki narodi, ki bi jih Rooseveltovi in Churchillovi vojaki osvobodili.

Junaška borba Italijanov na Siciliji

Lizbona, 20. jul. s. Listi objavljajo obširna poročila o operacijah na Siciliji, v katerih se posebno naglašajo junaška borba Italijanov, ki zadajajo vojakom najhujše izgube.

Sestanek Duceja in Hitlerja

Rim, 20. jul. s. Včeraj sta se v nekem mestu severne Italije sestala Duce in Führer. Obravnavana so bila vprašanja vojaškega značaja.

Krik ogorčenja po vsem svetu zaradi bombardiranja Večnega mesta

Ves civilizirani svet obsoja anglosaški teroristični napad na Rim

Berlin, 20. jul. s. Glede bombardiranja Rima so zadržali v političnih krogih glavnega nemškega mesta, da ne predstavlja nove faze vojne, temveč spada k anglosaškemu pojmovanju omike. Anglosasi so pokazali s tem, da se ne ustrašijo nobenega sredstva v borbi proti Evropi. Krik ogorčenja se dviga po vsem omikanem svetu zaradi bombardiranja Rima, ki je ena izmed največjih sramot za nasprotnika. Sovražnik ni mogel izvršiti bolj odvratnega dejanja, kot je bombardiranje Rima, kjer je en sam steber več vreden kakor vsi nebotičniki novega kontinenta. Ponovno se je sovražnik motil v svojih računih, če je skušal z bombardiranjem Rima zlomiti moralno italijanskega in rimskega ljudstva, katero je odgovorilo in odgovorja s ponosom, vrednim njegovega tisočletnega izročila.

vražnik ni mogel izvršiti bolj odvratnega dejanja, kot je bombardiranje Rima, kjer je en sam steber več vreden kakor vsi nebotičniki novega kontinenta. Ponovno se je sovražnik motil v svojih računih, če je skušal z bombardiranjem Rima zlomiti moralno italijanskega in rimskega ljudstva, katero je odgovorilo in odgovorja s ponosom, vrednim njegovega tisočletnega izročila.

Nov velik zločin sovražne hinavščine

Berlin, 20. jul. s. »Deutsche Allgemeine Zeitung« je objavila lepo sliko bazilike Sv. Lovrenca v središču mesta, z naslovom na treh stolpcih »Nov velik zločin sovražne hinavščine.« Sledi članku uredniški komentar k terorističnemu napadu Angloameričanov na Rim. Če bi pred nekaj leti, piše list, kdo trdil, da bo zločinska uničevalna blaznost dosegla tako stopnjo pokvarjenosti, katere posledice bi bilo zavestno uničenje umetniškega biserja kot je bazilika Sv. Lovrenca, bi ga gotovo smatrali za nenormalnega. Danes pa smo priča te najbolj žalostne stvarnosti. Ameriški in angleški letalci nadaljujejo vojno proti katedralam, izmed katerih so bile doslej žrtve stolnice v Kölnu in številne cerkve v Italiji in Nemčiji. Drznili so se napasti sre-

sti, katere posledice bi bilo zavestno uničenje umetniškega biserja kot je bazilika Sv. Lovrenca, bi ga gotovo smatrali za nenormalnega. Danes pa smo priča te najbolj žalostne stvarnosti. Ameriški in angleški letalci nadaljujejo vojno proti katedralam, izmed katerih so bile doslej žrtve stolnice v Kölnu in številne cerkve v Italiji in Nemčiji. Drznili so se napasti sre-

Velikodušen dar Kralja in Cesarja

Rim, 20. jul. s. Nj. Vel. Kralj in Cesar je poslal guvernerju Rima 1 milijon lir, ki naj se razdeli med potrebe družine v glavnem mestu, ki so bile prizadete ob sovražnih napadih.

Princesa Piemontska med ranjenci

Rim, 20. jul. s. Nj. Vis. princesa Piemontska se je včeraj takoj podala v prizadete kraje in se zanimala za prizadete družine. V raznih rimskih bolnicah je obiskala ranjence, ki jih je tolažila in jih obdarovala. Danes popoldne se je na povratku s ponovnega obiska v krajih, ki so bili prizadeti ob sovražnem napadu, podala v rajonsko skupino »Aldo Sette«, kjer nudijo pomoč prizadetim.

dišče krščanstva, ki ima toliko umetniških in kulturnih zakladov, tvorečih duhovno premoženje vse človeške omike. Ta zločin prekresa po uistinitosti vse zločine, ki sta jih že storila Churchill in Roosevelt proti omikanemu svetu.

Omenjajo, da gre v splošnem za manifestacijo vojne do skrajnosti, katero je sprožilo židovstvo proti krščanstvu, naglašajo list, da danes ni nobene razlike več med boljševiki, uničevalci cerkev in svetišč, ubijalci tisočev duhovnikov in škofov, ikonoklasti in brezbožniki ter demokraciji iz Londona in Washingtona, ki s svojimi morilci uničujejo v Evropi cerkve in svete oltarje, ki so dragi katolicanom vsega sveta. Med nizkimi čustvi, ki silijo Američane v neumisljeno borbo proti Evropi, pripominja list, je naravno tudi sovraštvo do evropske višje kulture. Rim, tisočletna mati omike, je svetel simbol te superiornosti in gospodje v Beli hiši niso našli nič boljšega kot da o poslali svoje pilote proti bazilikam tega mesta. Vse, kar trde ti hinavski zločinci, da so hoteli zadeti samo vojaške objekte, se je ponovno izkazalo za nizko laž. Ne, vzdikla čimkar, tu ni nobenega alibi, ni nobenega opravičila, ni nobenih olajševalnih okolištin. Ta zločin vpije po masčevanju do neba v pravem smislu besede.

Po omenitvi Hitlerjevih izjav ob priliki obiska v Rimu, ki je zadržal, da se nahaja na čaščenih tleh, zibelki vse zgodovine človeške omike, pravi list, da se Rim in Italija po teh besedah lahko zavedata, kakšna čustva prevečajo danes nemški narod sprito odvratnega sovražnega napada na večno mesto. V teh primerih nadaljuje članek, pa gre ogorčenje preko čustev, ki bratsko vežejo čba naroda, kajti so meje tudi v moralnih prekrških, ki jih ni mogoče prekrati brez primerne kazni. Boljševiki in njih privrženci bodo poskakali ob napadu na Rim, toda milijoni in milijoni ljudi, ki so kljub vsemu še upali, da bodo grozote vojne prihranjene zibelki najvišjih moralnih vrednot človeštva in omike, se bodo spominjali tega strašnega zločina v vseh državah, kjer umetnost in vera še kaj veljata. Severnoameričani seveda o vsem tem ničesar ne razumejo, kajti vera je njim pretveza, kakor vsaka druga za sklepanje bolj ali manj temnih postov. Umetnost jih zanima samo s trgovske strani zaradi tržne vrednosti umetniških predmetov. Anglosasi so z zločinom nad Rimom z lastno roko izbrisali lastno ime s seznam evropskih omikanih narodov. Najbolj odgovoren za vse je mož iz Bele hiše, ki izdaja krščanstvo židovstvu.

»Angriff« piše, da so po bombardiranju Rima razumeli vsi tisti, ki trmovali zapirajo čel pred stvarnostjo dejstev, kakšni so pravi Rooseveltovi in Churchillovi nameni. Živ je še spomin, piše list, na groteskni obred, s katerim se je na atlantskih širinah zaključil sestanek med ščevalcema na vojno Churchillom in Rooseveltom; famozna atlantska listina je nastala ob tej priliki. Kakšni so bili cilji Churchilla in Roosevelta, ko sta tedaj klicala na pomoč božjo previdnost, je zdaj jasno. Tisočletni teroristični napadov sovražnika na velika in majhna mesta Porenja in druga področja, na Köln, katerega stolnica je bila večkrat zadeta, in nazadnje na Rim, odkrivajo njih prave namere. Kjer so včeraj Angloameriški zračni pirati odvrli svoje bombe, so pustili neizbrisna znamenja. Rim Cezarjev je postavil spomenike neprimerljive umetniške vrednosti, ki pričajo še danes o njegovi veličini. Krščanstvo se ponaša z najbolj dragocenimi spomeniki, ki jih ima Rim. Vse te stvari so uživale brezmejno slavo, ko je bila Anglija še neobljuden otok ter barbarska in ko Amerika še ni bila odkrita. Po naglasitvi, da so Anglosasi pred svojim roparskim napadom svečano trdili, da bodi zadeti izključno vojaški objekti, se vračuje list, ali se lahko označujejo za vpražne vojaške objekte bazilika Sv. Lovrenca in vse v Italiji in Nemčiji porušene cerkve. Sovražniku ni do tega, zaključuje list, da bodo zadeti izključno vojaški objekti, se sejači hoče teror med prebivalstvom, ubijajo ženske in otroke.

Odpovedane avdijence v Vatikanu

Vatikan, 20. jul. s. »Osservatore Romano« objavlja: Zaradi sedanjih okolištin in da se prepreči zbiranje ljudi in premikanje v velikih razdaljah z nevarnostjo za tista, ki bi se je radi udeležili, ne bo v sredo običajne splošne avdijence.

Poslanica Tajnika stranke italijanskemu narodu

Govor, ki ga je Tajnik Stranke Carlo Scorza naslovil po radiu Italijanom, je bil deležen obširnih razprav v vseh nevtrajnih in sovražnih deželah. Vsakdo je postal pozoren na važnost besedi, izrečenih narodu v orožju s ponosno odkritostjo. Carlo Scorza je imel realistično in istočasno humanostni in plemenitosti poln govor. On je pač znal najti prav besede za Italijane ob tej uri boja, česar angleški in ameriški propagandisti niso znali, in zato so njegove besede prodirle do srca tega naroda, ponosnega na svoje dostojanstvo in na svojo pravico, ki ga je neuvidevnost Churchillova in Rooseveltova grenko užalila.

Tajnik fašistične stranke ni govoril, da bi ga razumeli tisti, ki ne čutijo italijansko. On se je hotel obrniti izključno na Italijane mest in podeželja in prebivalstvo, ki je že trpelo pod zločinsko sovražnostjo žalitvo, in na prebivalstvo, ki se čuti duhovno pripravljeno na trpljenje in borbo, če bo treba, da pokaže sovražniku, da je Italija enotna od Alp do morja in da bo lesto in trpljenje le še bolj utrjujejo nerazrušljive vezi, ki spajajo njeno ljudstvo.

Carlo Scorza je pojasnil pamen svojega govora, ki je dejal:

Medtem ko vojna divja v naših krajih in uničuje sovražnik cerkve, hiše in pokopališča ter je vse zaupano učinkovitosti orožja in hrabrosti vojakov, se bo čudno zdelo, da govorim, toda moj govor bo suh in veren, kakor se spodobi, kadar v zgodovinskem času bidejo svečane ure. Ne bomo polemizirali. Za dovažanje hrane našemu moralnemu odporu in za proglajevanje nespremljivosti naše vere v zmago nimamo potrebe vzpodbujati sovražne narode, da bi se uprli svoji vladam. Nepriljetelj se sovrži in se ostro pobija, toda se ne prezira in zaničuje.

Ko je povedal v nagli in odlični sintezi, kaj v tem trenutku predstavlja za vse Italijane slika naroda, mučenega od bomb, dočim ga dva najbogatejša imperija, najpohlepnejša in najtrša na svetu, hočeta podvreči in oropati, je govornik slovesno zatrdil voljo po miru, ki je vedno prevečevala Italijo in njenega Duceja. Pripomnil je, da je Duce večkrat v teh poslednjih letih zastavljal svoj genij za to, da bi se ohranil mir med evropskimi državami v vzajemnem, poštenem razumevanju dolžnosti in pravic vsakogar, v enaki razdelitvi onih gospodarskih elementov, ki zagotavljajo narodu vsaj najmanjšo mero blagostanja in miru.

Govornik je opisal konstruktivno delo fašistične Italije, ki je iskala samo kruha in dela za svoje sinove, ter je osvetlil duhovne činitelje, ki so v teh zadnjih 23 letih združili Italijane, ter zatrdil, — in iz njegove ust je govorilo vseh 45 milijonov Italijanov —, da »zahtevamo svečano polno in popolno odgovornost za vojno, kajti nihče se ne misli poglobiti tej časti, obveznosti.

Spomnil se je naporov Italijanov, žrtv junakov, hrabrosti njihovih vojakov za pridobitev boljše bodočnosti dežel, spomnil se je spontane žrtve legionarjev, ki so v španiji prispevali skupno z junaškimi pehotami Caudilla za rešitev katoliške in sredozemske omike pred boljševiškim besom. Italijanski narod čuti, da bi vse to bilo zaman in da bi nič ne veljala njegova preteklost, če ne bi mogel prenesti te strašne preizkušnje.

Z neposrednim sodelovanjem nemške zavzevnice in s daljnjo, toda nič manj učinkovito vzajemnostjo Japonske vdrjuje Italija — odred moči proti milijonom in milijonom postrojenih sovražnikov vseh ras — ped zemlje proti obširnosti celin, izkoriščanih od sovražnika, kos morja proti ogromnim oceanom, ki jih obvladuje sovražnik — že tri leta najkrutejše napade, ki jih pomena zgodovina.

Dve leti je njena mornarica obvladovala Sredozemlje sprito najmočnejše mornarice sveta, njena letala so obvladovala nebo sprito bogastva največje industrije sveta, njeni polki so zanesli boj v hišo najbolj obolega sovražnika. Nad dve leti je morala Anglija trpeti našo najdržnejšo akcijo, nad dve leti je bila prisiljena čuvati vrata svojega imperija. Šele pred 10 meseci je mogla Anglija, ki so se njeni moči pridružila moč Zedinjenih držav in viri francoskega kolonialnega imperija, prevzeti pobudo v Sredozemlju.

Danes smo mi prisiljeni braniti se v svoji hiši. Ali moramo zaradi tega obupati bolj, kakor je obupal sovražnik, ko je potekalo vse njegovo življenje v podzemskih zakloniščih in je njegov zaklad plul pod kanadsko zaščito, ko ga je Japonska pregnala s Pacifika in ko so ga Zedinjene države iztisile z Atlantika? Italijani danes bolj ko kdaj bolj prej branijo svojo bodočnost in s tem branijo Evropo najžalostnejše usode. »Italijanski narod ve«, je dejal govornik, »da je to vojna celin, ve pa tudi, da Italija ni valcom Evrope, ob katerem se morajo razbiti najhujši navalji sovražnega napada, čeprav je živ, integralen in bistven del življenja naše stare celine: brez njega ne bi imela moderna in bodoča Evropa nobenega smisla. Italijanski narod ve, da je to vojna plemen, v kateri so Angloameričani samo predstava onih ogromnih valov nižjih plemen, ki napadajo duhovno in fizično nedotakljivost narodov najvišje omike. Zato se bori z obupno besnostjo, ker hoče rešiti samega sebe in svoje plemenito poslanstvo.

Z moškim ponosom vojaka, ki si ne tajl možnosti sovražnika, je Carlo Scorza očrtal sedanjí položaj, proučil nato težkoče Angloameričanov ter zaključil:

»Mi ne govorimo besed prazne tolažbe za same sebe, ako trdimo, da je nepriljetelj, čeprav je v trenutku zmagovit in mogočen, v kleščah bojazni časa. Sovražniku ne zaostojuje, ako naglo postopa. Njemu je potrebno zažigati etape, ako hoče podpirati nade na zmago.«

Govornik se je nato ustavil pri opisovanju razvalin uničenih mest, trpljenja neoboroženih in izgnanih zakladov ter je pri tem uporabljal besede gniljive humanosti. Toda iz njegovih besed, dasi je bilo iz njih čuti bolest nad tolikimi izgubami, je vrela gotovost, da se bo Italija, kakor je že tolikokrat in tolikokrat v svoji zgodovini trpela, krvavela in gorela, prerodila sijajnejša in čudovitejša. Govornik svojim poslušalcem ni prikrival, kaj bi bilo iz Italije, ako bi sovražnik zmagal. Prav zato, da se izognejo temu, da bi najžalostnejša usoda zadela zibelko omike, so Italijani prežeti v tej uri z eno samo voljo: z voljo do odpora. »Toda to ne zaostojuje«, je dejal Carlo Scorza, »če ni v središču vsega našega bitja obupna volja po premaganju točke pasivnega odpora, da se preide v trenutku, ko se bo opazilo prvo popuščanje nasprotnega pritiska, ki najslabše reakcije. Ne torej volja navadnega odpora, ne torej skoro fatalistična zavest, da je dovolj sprejemati sovražne udarce, marveč duhovna in gmotna priprava za vračanje udarca za udarec, napada za napad, uničenja za uničenje. Sovražnik se je vrغل v podjetje, v katerega je položil vse svoje upanje. Če ostanemo neustrašni, bomo izčrpali sune in ga mdržali. Ne samo to, temveč na našem ozemlju, na svetih tleh domovine, bomo našli najboljše pogoje, da se povzpnejo in dosežejo zmago. Italija je vedno v stoletjih dokazala, da se je pogreznjena in priključena v najgloblje prepade tragedije in bolesti spet dvignila s svojo krepostjo k razliti in življenju.

Ponovno odbiti sovjetski napadi na vzhodni fronti

Nemške čete razbijajo s protinapadi sovjetske ofenzivne sunke

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 20. jul. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Sovjetski napad proti vzhodni fronti se je izjavil tudi včeraj ob uspešni obrambi naše, od letalstva odlično podpirane vojske, ki je pri tem znova sestrelila 562 oklopnih vozil.

Na kubanskem mostišču se je ponesevalo več sovražnih napadov proti višinskim postojankam zapadno od Krimskaje, deloma pa so bili ti napadi že na izhodiščnih postojankah razbiti.

Z uporabo nadaljnjih ojačenj je ponovil sovražnik svoje močne prodorne napade ob Musu in srednjem Doncu. V trdovratnih in sprememb polnih bojih so bili ti napadi odbiti.

Medtem, ko javljajo s področja severno od Bjelgoroda samo o krajevnih delnih sovražnih napadih, se težki obrambni boji na bojnem področju pri Orlu nadaljujejo. Z močnimi protinapadi so bile sovjetske čete na nekaj mestih vržene nazaj. Na drugih mestih so naše čete v ogorčenih bojih ustavile napade močnih sovražnih pehotnih in oklopnih sil.

Na Siciliji so bili v trdovratnih bojih odbiti v sodelovanju s oddelki nemških letal za bližje poletne številni napadi močnih sovražnih pehotnih in oklopnih skupin. Nemško in italijansko letalstvo je nadaljevalo svoje napade proti sovražnemu prevoznemu brodovju tudi včeraj z dobrim uspehom. Pri teh napadih je bil med drugim z bombnimi zadetki potopljen sovražni tovorni parnik z več ko 10.000 br. reg. tonami. V pretekli noči so napadla nemška bojna letala Malto.

Ogromne izgube Sovjetov

Berlin, 20. jul. s. V tukajšnjih vojaških krogih naglašajo, da je sovražnik z 562 urah na vzhodni fronti uničil tanki, ki jih omenja današnje vojno poročilo, izgubil od pričetka operacij na vzhodni fronti, to je od 5. julija do 19. julija, upoštevač tudi tanke, ki jih je uničilo letalstvo, okrog 4800 tankov. Od teh so samo skupine nemške vojske uničile 4723. Od 5. do 19. julija so boljševiki izgubili v hudih ofenzivnih in defenzivnih borbah nad 45.000 ujetnikov, 2201 topov, 1080 možnarjev, 3766 strojne in velike količine lahkega pehotnega orožja ter drugih vojnih potrebščin.

Finski odsek

Helsinki, 20. jul. s. Današnje poročilo o vojnih operacijah javlja: V zadnjih 24 urah so bile na fronti Karelijske in Annuške ožine odbite sovjetske patrolje, ki so se približale finskiim postojankam. Na fronti vzhodne Karelije so Finci pri Utuju odbili majhen sovjetski oddelek. Ob enem je finsko topništvo razpršilo druge

večje rdeče oddelke, ki so se pripravljali za napad. Na boljšiki je obležalo 20 sovražnikov. Dasi so finski lovci nad severnim obalnim področjem Finskega zaliva sestrelili štiri lovce, tipa »Lag-3« in en bombnik »P-2«, ki so malo prej napadli Hamino in Kotko, ne da bi povzročili škodo.

Obletnica smrti Guglielma Marconija

Rim, 20. jul. s. Ob šesti obletnici smrti Guglielma Marconija je Kr. akademija Italije položila lovorjev venec na grob nesmrtnega učenjaka v Pontecorvi in v hiši, kjer se je rodil v Bologni. Lovorjev venec je bil položen tudi v sedežu Farnesine pred kipom velikega Italijana.

Smrtna nesreča nemškega vojaškega atašea v Madridu

Madrid, 20. jul. s. Pri avtomobilski nesreči, ki se je pripetila pri Madridu, se je ubil vojaški ataše pri nemškem veleposlanstvu v Španiji poveljnik Trotsen, ki je bil vojaški ataše tudi v Rimu.

Demografsko gibanje

Rim, 20. jul. s. Redni dodatek k uradnemu listu št. 16, z dne 21. julijem 1943/XXI, bo vseboval naslednje podatke o demografskem gibanju v Kraljevini. V juniju je bilo 19.149 porok, živorojenih 67.161, umrlih 45.254. V juniju 1943/XXI je bil presežek nad umrli 21.907. Presežek priseljencev nad izseljenci je znašal 1509. Dne 30. junija 1943 je bilo na metropolitanskem ozemlju, izveniši nova ozemlja, ki so bila priključena Kraljevini v sedanjí vojni, 45.803 tisoč prebivalcev.

Japonci zadajajo vedno nove udarce Anglosasom

Tokio, 20. jul. s. Letalske sile japonske mornarice so na področju Salomonskih otokov z napadom na sovražne postojanke na otoku Rubijani zadale sovražniku znatno škodo na ludeh in potrebščinah. V letalski bitki med obema silama letalstva je bilo od 50 letal v sovražni skupini sestreljenih 19, skoraj vsi večmotorniki. Nadaljnji napad so Japonci sprožili na nasprotno postojanko na otoku Vanikoro, Santa Cruz in Tulage pri Gudal Kanahu. Znatna škoda je bila zadana tudi številnim vojnim ladjam, ki so bile bolj ali manj hudo poškodovane. V letalskem dvo-boju z veliko sovražno letalsko skupino nad otokom Bengaville je bilo zrušenih 60 sovražnih letal, 9 japonskih letal se še ni vrnilo na oporišča.

Mojster Vaclav Skružny razstavlja

V gledališki slikarni bo razstavljenih okrog 60 njegovih slik

Kdo je?

Ljubljana, 21. julija.

Menda ga ni v Ljubljani in v vsej njeni okoliščini človeka, ki je v kakršni koli zvezi z gledalištem — bodisi kot igralec, bodisi kot tehnični vodja in pomočnik ali kot gledalec —, ki bi ne vedel, kdo je mojster Skružny.

Pet in dvajset let je, kar je mojster gledališke slikarne ljubljanskega gledališča, pet in dvajset let gledamo večer za večerom inscenacije na odru, ki so nastale pod njegovim vodstvom. Ne samo naše centralno gledališče, temveč vsi naši podeželski odri — preko trideset jih je našel mojster — uporabljajo scene, ki jih je napravil on. In ne samo to: mojster Skružny je tudi lutkar z vsem srcem umetnika, ki mu ni njegov poklic zgolj profesija, s katero se preživlja, temveč življenjska potreba, življenjska naloga, nujnost. Toda to je le majhen izrez, tako rekoč zadnji del njegovega življenjskega filma, pred tem je že mnogo pesterja, lepega, težkega, pomembnega. Letos poteka pet in petdeset let gledališkega delovanja mojstra Skružnega.

Pet in petdeset let dela. Kot gojenec umetniškoobratne šole v Pragi je postal pred 55 leti praktikant v slikarni Narodnega divadla, po petih letih je sodelavec pri svetovno znani tvrdki »Kautsky & Co.« na Dunaju, po nekaj letih te visoke šole je samostojen šef v Velikem varietetu, kjer so izdelovali kulise za vsa praska gledališča. Leto 1897 sprejme službo scenografa in slikarja na carski operi v Tiflisu in po nekaj letih se vrne zopet domov v Prago.

Potem pride leto 1918 in z njim povabilo Frana Govekarja, tedanjega vodje ljubljanskega gledališča, ki išče v Pragi moči za naše na novo se porajajoče gledališče — in mojster Skružny gre v Ljubljano. Z njim se pričene pri nas doba slovenske scene, kajti gledališče je živelo dotlej samo od kulise, ki jih je naročilo v tujini.

Kako ogromno delo opravlja mojster Skružny, je razvidno iz dejstva, da je bilo v teh

letih redno na sporedu Dramo po dvajset, Operi pa po osemnajst del. In vsa ta je bilo treba opremiti.

Kam vse gre področje Skružnega? Reklamni lepki za filme, za domala vse prireditve pri raznih društvih, za obletnice tekme, razstave... vse to je prišlo izpod rok našega mojstra.

Kdor pozna današnji čas, bo znal ceniti gesto človeka, ki se bolan dvigne iz postelje in gre opravljati delo, ker ga preveč ljubi in ker ima čut dolžnosti, ki mu pravi: premagaj boletino in slabost in služi s srcem, z duhom, čuditi je telo slabo, kajti volja premaga vse in jaz hočem, da bodi delo storjeno, kakor je prav. Moj delež ne sme manjkati, ker se opram z njim samega sebe, če ga ne doprinese.

Le kdor je imel sam opraviti z mojstrom, ve, koliko svobodnih ur — katerih kratkoti mu nihče nima pravice — je žrtvoval z največjo samo-osebno-umestnostjo delu. S kakšno živno, vedno pripravljeno mislijo je sprejemal zamisli režiserjev, za katere je bilo treba napraviti sceno, in jih je dopolnjeval s svojo bujno domišljijo, ki je zrasla kakor pisan cvet na čeških logih.

In sredi tega ogromnega, neprestanega, vsakodnevnega dela je našel še čas, da se izživlja — in si daje vedno bolj duška njegova slikarska žila. V svojih prostih urah slika.

Njegova domišljija, doma v svetu fantazije, kar ne najde poti v realnost. In zato ta marljiva roka ne počiva. V počitku ustvarja na novo z barvami pokrajine, tihotižja...

Doživlja jih s čopičem, s svojo realistično, včasih — a zelo redko — malce impresionistično roko.

Dne 25. julija bomo videli v gledališki slikarni (na Cesti Viktorja Emanuela III št. 13) kolektivno razstavo okrog šestdesetih slik, ki jih je ustvaril Skružny od leta 1937 dalje. V glavnem predstavljajo pokrajine: slovenske, češke, kavkaške. Med njimi najdemo motive z Gorenjske in Dolenske, Ljubljane, Metlike, Skofje Loke, planine (Triglav), Belopeško jezero, Krko in Kolpo, motive z Večne poti in Gradu, Dravljice, Dolnice, motive iz Prage, iz Tatire, iz Kavkaza.

Koliko let mu je?

Okrog sedemdeset. Morda nekaj več, morda manj. Toda to ni važno. Glaven je vtis, ki ti ga zapusti ta lepa glava z gostimi belimi lasmi, živo oko, markanten profil in kljub zunanji umirjenosti živahna nava, ki je ostala mlada, ki ji niti bolezen niti trpljenje ni moglo vzeti plamena. In ko ga človek vidi in občuti takega, kakor je v svojem resničnem bistvu, ga mora vzbujati in ga spoštovati. Srečanje z njim ti posreduje dojem sreče: kajti spoznal si človeka, ki živi po zakonu svojega srca, ki hodi tisto pot, ki mu jo narekuje, in najsi mu prinaša včasih tudi razočaranje in bolečino, je le tista, za katero si lahko reče: Živel sem svoje življenje, nikoli se nisem zatajil.

Zato ga imamo radi. In zato ga bodo imeli radi vsi, ki bodo spoznali iz njegovih preprosti, toda iskrenih slik človeka, ki išče resnico. Resnico v naravi in sebe v njej.

Maša St.

Živilski trg ob koncu julija

Prihodnje tedne bo več jesenskih pridelkov in kmalu bo konec poletne prehodne dobe

Ljubljana, 21. julija.

Upamo, da bo kmalu konec poletne prehodne dobe, ko je trg slabše založen. Sredi julija so navadno že razprodani pridelki, ki so dotlej prevladovali na trgu, jesenskih pa še ni. Lani se nam je zdela ta poletna prehodna doba precej dolga in letos bo krajša, kakor kaže.

Lani je kmalu pošla poletna salata, ki je bil z njo trg do julija še precej dobro založen. Letos je bilo tega — lahko rečemo glavnega — trnovskega pridelka mnogo več. Nekaj časa je bilo glavne sate tako na trgu, da je niso mogli skratiti nikdar povsem razprodati. Tedaj je bil glavni tržni prostor, kjer prodajajo domače vrtno pridelke, tudi dobro zaseden, včasih celo tako, kakor ne že nekaj let. Naprodaj je bilo tudi mnogo zelene kolerabe, ki je zdaj prav tako ni več mnogo.

V zadnjih tednih ni več toliko blaga. Počasi se uveljavljajo jesenski pridelki, ki jih na doslej seveda še ni moglo biti toliko, da bi bil trg založen tako dobro z njimi, kakor je bil doslej z letno salato.

Kadijeva sodba

Berač Omar je hodil med ulicami bazarja v Bagdadu. Na sebi je imel same krpe, njegov turban pa je bil podoben zapuščenemu gnezdu. Starec je prožil svojo roko, ki je sprejemala milostino mimoidočih.

Ko se je zvečer oglašal na stolpu mošeje muezinov klic k molitvi, je Omar zaključil svojo dnevno pot. Zavil je v ozko ulico, v kateri je imel Halif Khan trgovino s pastetami, okrog katere je prijetno dišalo.

Berač Omar je stopil v trgovino in sedel v kotiček pri vratih. Z drhtečimi rokami je vzel iz beraške malhe kosček trde koruznega kruha, milodar dobre roke. Pazljivo je motril ljudi okrog sebe, ki so si lahko privoščili dobrote, sam pa je žvečil svojo skorjo. Vdihaval je vonj po pastetah in zadovoljen smehljaj mu je začel na debelih ustnicah.

Nihče si ni ozrl na berača, najmanj pa pek Kalif Khan, ki je imel polne roke dela s postrežbo. Škoda bi bilo pogleda za človeka, ki mu ni dal nobenega zaslužka. Zgodilo se je, da je Omarju urni bogat sorodnik in mu zapustil sto cekinov. Berač Omar s to dediščino ni spremenil načina svojega življenja. Denar je spravi v svojo beraško malho in hodil po ulicah Bagdada, proseč milostino. Vsak večer je še vedno zahajal v pekarno pastet.

Vest o bogati dediščini berača Omarja se je raznesla po mestu in ljudje, ki so ga poznali, so se čudili, da je ostal skromen in zadovoljen s kosčkom kruha.

Omar tega ni opazil in še vedno je sam duhal sveže pastete. Ko je nekega večera vstal in hotel oditi, mu je Halif Khan zastavil prvo reko:

»Stoj, Omar! Dolgo sem te pustil pose-

Poletna »kriza« je pa zdaj že premagana. Blaga sicer še ni mnogo, vendar zadnje čase prodajajo več nekaterih pridelkov, ki so si jih gospodinjice najbolj želele.

Lani je bilo naprodaj sorazmerno zelo malo stročnega fižola. V primeru z razmerami lani je trg že zdaj precej dobro založen s stročnim fižolom, ki je zanj še večje zanimanje kakor je bilo za grah. Zadnje dni stroji fižol zopet prodajajo tudi branjevci. Domači fižol zdaj dovajajo na trg tudi kmetice, ki pa prihajajo v mesto nekoliko pozneje. Tako posamezne prodajalke pripeljejo blago na trg, ko Trnovčanke že izpraznijo svoje vozčke.

Upanje je tudi, da bo letos naprodaj več kumar. Ze doslej jih je bilo precej več kakor lani, ko so v glavnem prodajali le pridelke toplih greh. Zdaj je precej kumar že zraslo na odprtih gredah in poslej bo tega pridelka vedno več. Zdi se tudi, da kumare letos lepše kažejo kakor lani. Kmalu se bo torej začela sezona kumaric — v dobrem pomenu besede.

dati v trgovini in duhati moje izdelke, a zaslužka mi nisi dal nobenega in zato mi boš danes plačal duhanje.

Omar je hotel ugovarjati, toda mladi pek je hitro posegel po beračevi malhi in vzel iz nje možno s cekini, Omarja pa porinil skozi vrata.

Omar je šel h kadiji in zatožil peka Halifa Khana zaradi predrznega ropu. Ni še minila dobra ura, ko so ga biriči prigrabili pred sodnika.

»S kakšno pravico si vzel temu možu denar, ko ti vendar ni ničesar dolžan?« ga je vprašal kadi.

»Oprostite, plemeniti gospod, da ti moram ugovarjati,« je odgovoril Halif Khan premeteno nasmejan. »Ako ta mož trdi, da mi ni ničesar dolžan laže. Več let, dan na dan je hodil v mojo trgovino in se nasitil z vonjem mojih izdelkov. Tudi vonj mojih jedil je moja lastnina in ker je ta mož zdaj bogat, mi mora plačati užitek, ki ga je imel dolga leta.«

»Če je temu tako, ti mora biti pravica ob strani,« mu je zatrdil kadi, vzel v roko možno s cekini, katero so Halifu Khanu odvzeli biriči, ko so ga prijeli, in jo stresel, da so zažvenketali cekini.

»Ali slišiš, Halif?«

»Slišim!« je odgovoril prodajalec pastet. »Poslušajta zdaj mojo sodbo,« je rekel kadi in vstal. »Halif Khan, ti si zdaj plačan, ker je zvenek cekinov prav tako Omarjeva lastnina kakor vonj pastet tvoja. Kaznovati pa te moram, ker si Omarju vzel možno s cekini.«

»Hvala ti, modri kadi,« je dejal Omar, ker si razsodil v Alahovem imenu. V njegovem imenu odpusti kazni Halifu Khanu in slava o tvoji modrosti bo šla od ust do ust po mestu Bagdadu.« Zgodilo se je tako.

Da se bliža jesen, nas opozarja tudi že sadje na trgu. Prejšnji tržni dan smo že omenili prva jabolka in hruške na trgu. Jabolka ne gredo posebno dobro v denar, hruške so pa vselej takoj razprodane. Jabolka je zdaj naprodaj precej vsak dan pri posameznih branjevcih. Drugega sadja navadno ni, pač pa je večerja prispela precej velika pošiljka ringloja, ki je bil v glavnem razprodan že popoldne. Vendar je bilo davi še nekaj tega sladkega sadja pri posameznih branjevcih. Ljudje so zelo posegali po njem. Ringlo je zdaj najslabše sadje na trgu. Jabolka so precej kisla ter primerna le za kuho.

Na glavnem tržnem prostoru je bilo danes manj blaga kakor ob sobotah. Kakor rečeno, glavne sate zdaj ni. Zato pa tudi ne prihaja na trg toliko Trnovčanek, ki so glavne pridelovalke tega ljubljanskega pridelka. Posamezne prodajalke prihajajo zdaj na trg samo ob sobotah, ko lahko takoj razprodajo blago ter ne trčijo časa s prodajo med tednom, ko imajo dovolj drugega dela. Dovajajo pesu, malo cvetice, zelenjave za juho in zeleno kolerabo. Toda posamezne prodajalke so zdaj začele dovajati tudi večje količine stročnega fižola. Prevladuje nizki fižol, a je precej dober, ne posebno žilnat. Zato pa tudi gre precej dobro v denar. Danes je bilo na trgu toliko stročnega fižola domačega pridelka kakor doslej še ne. Precej so ga pripeljale tudi okoličanke.

Branjevci so v glavnem založeni najbolj s čebulo. Sadja ne prodajajo vsi. Nekateri prodajajo tudi domače pridelke, ne le uvoženih. Precej imajo tudi uvoženega korenja, a na trgu tudi ne pogrešamo domačega korenja, ki je zdaj že precej debelo. Med domačim blagom, ki ga prodajajo tudi branjevci, je treba omeniti predvsem zgodnje zelje. Od časa do časa imajo posamezni prodajalci naprodaj tudi malo paradiznikov, ki so pa navadno kmalu razprodani. Domači paradiznikov doslej še ni bilo naprodaj. Zdaj so začeli zoreti. Letos jih menda ne bo toliko kakor lani, odnosno bodo zoreli malo pozneje, ker jih je prejšnje tedne zelo oviralo slabo vreme. Vendar so marsikje zelo dobro obrodili in če bo posej delj časa lep in vroče, bo, upajmo, trg tudi dobro založen s tem domačim pridelkom.

Akad. slikar Evgen Sajovic

je v prehodu nebotičnika postavil na ogled zbirko svojih najnovejših del

Ljubljana, 21. julija

Včeraj popoldne je bila v izložbi Kosovega salona v prehodu nebotičnika prirejena nova umetniška razstava, ki bo nedvomno vzbudila živo zanimanje med ljubitelji domače upodabljajoče umetnosti. Razstava bo sicer obsegala samo manjšo zbirko olj, vendar pa številno ne sme motiti, ker so vsa dela kakovostna in na prvi pogled dokazujejo, da jih je ustvarila izveščana in talentirana roka.

Mladi akademski slikar Evgen Sajovic, ki je prvič opozoril nase z razstavo v Ljubljani leta 1939, in zadnjič letos februarja v isti izložbi, je to pot razstavil deset svojih še nerazstavljenih del, ustvarjenih večji del letos, lani in tudi predlanskim. Ob tej priliki naj še omenimo njegove lepe ilustracije v raznih knjigah, Našem rodu in drugje.

Sedaj razstavljenih deset olj, krajlin in tihotižij, zlasti, da si ustvarimo pravilno sliko o razvoju tega talentiranega umetnika, ki dobro obvlada slikarsko tehniko v vseh njenih finessih. Na ogled postavljene

slike so naslednje: »Zatišje z nageljni« (štev. 1), »Gostilniški vrst« (2), »Bežigrad« (3), »Jutro« (4), »Cvetote drevo« (5), »Nageljnik« (6), »Cinije« (7), »Cvetje« (8), »Sončnice« (9) in »Šopek« (10).

Kakor vidimo, je mladi slikar razstavil tudi štiri ljubljanske motive, in sicer takšne, kakršne doslej še nismo imeli prilike videti na umetnostnih razstavah. Med drugimi deli — izbrana so vsa —, naj opozorimo na sliko »Bežigrad«, ki prikazuje skraj v celoti ta najmodernejši okraj našega mesta. Motiv iz Bežigrada je tudi »Jutro«, prav tako »Gostilniški vrst«, ki podaja vrt gostilne Kadič ob Bleiweisovi cesti. Prav tako uspeha in prepričujoče kakor krajinski motivi, so tudi cvetlična tihotižja.

Ljubitelje domače upodabljajoče umetnosti opozorjamo na najnovejšo razstavo akad. slikarja Evgena Sajovica in toplo priporočamo ogled njegovih najnovejših stvaritev. Mlademu umetniku pa želimo poleg moralnega tudi gnotni uspeh. Slike bodo javnosti na ogled samo 14 dni. O razstavi bomo še poročali.

Avgust Strindberg

o gledališču, igralcih in kritiki

Veliki švedski pisatelj in dramatik je bil malo časa igralec, nato gledališki kritik, nato dramaturg in gledališki ravnatelj. Napisal je po svojih večletnih izkusnjah tudi »Dramaturgijo«, iz te posnema-

O repertoarju

Kadar gledališki ravnatelj izbira igre, nima nobene popolne svobode, kajti obenem mora misliti na gledališče in na igralce. Gledališče ne sme izgubiti nobene delovne moči, in ljudje ne smejo pozabiti umetnika, ker postopa brez dela.

Moliere ima svoje občudovalce, toda jaz ga nisem nikoli ljubil.

Nemci so izkopali Kleista in Hebbela, toda zame ostajata fosilna (okamenela) kakor Leasing. Od Calderona je treba poznati le »Življenje sene«. Pojem klasičnosti moramo pretehtati, kajti če nosi tako delo veliko ime ali je njegov pesnik že davno mrtev, zato vendar ni zmerom izvrstno. Goetheja je pustil čut za obliko na cedilu, kadar je kakor dramo gradil. Njegov »Egmont« ni klasičen v smislu popolnosti, ker po obliki ni trden, temveč zanikrno narejen. Njegov »Clavigo« je slab, v slogu romana. Goethe je cenil svoji vesoljari »Mešcan general« in »Veliki koftar«, toda obe sta šund. Tudi več Shakespeareovih vesoljari je šund. Morali bi poizkusiti z uprizarjanjem nemirnega Evripida; morda bi naš čas bolje razgibal kakor mirni Sofokles.

O režiserju

Ostajam pri tem, da je treba dovoljevati odrskemu umetniku kolikor možno svobode. Drugeče ostane igralec vse svoje življenje učenec. Videl sem subjektivne režiserje, ki so igre navežali kakor korporali in jih razmišljali; vsem, mladim in stari igralcem so skušali vsiliti svoj način govornice, svoj glas, svojo maniro, da, celo svoje muhe. Tega jim ne bi smeli dovoljevati.

O igralcih

Občutljivo in kočljivo je umetniško delo, in vsi umetniki iščejo samoto ter delajo za zaprtimi vrati. Edini igralec dela pri odprtem zastoru, javno, zato bi morali biti z njim prizanesljivi. Pustite igralcu svobodo, ako le ne dela popolnoma narobe, da preobrača smisel igre! Svobodo svobodnim umetnostim!

Ako igralec opazuje, kako se ljudje v vsakdanjem življenju razgovarjajo, kako najprej premišljajo, kako bodo govorili in odgovarjali, preden zinejo, potem tudi igralec ne bo govoril v enem samem allegru, brez pava, brez ritardanda ali acceleranda. Ljubše mi je ne dovolj trdno memoriranje vloge kakor preveč gladko blebetanje.

Kdaj lahko po pravici rečemo, da je igralec slab? Ako ni, kar je uloga. Biti z močjo vloge, je dobra igra. Toda tako močan ne sme biti igralec, da bi pozabil na vsa stavkova ločila, ker sicer je surov kakor glasbena točka brez njansiiranja, brez plana in forta, brez crescendo in diminuenda, acceleranda in ritardanda.

O gledališki kritiki

Vedno sem bil prepričan, da je težko ustvariti si jasno sodbo o igranju in njegovi vrednosti. Kajti igralec je umetovor, obstaja iz cele vrste trenutkov, je kakor sliko sklopičnika, ki izgleda, je nekaj napol nerazumljivega, ki ga ni mogoče prijeli. Kritiki prihaja v gledališče, da bi našel vzrok, čemu to ugaja, a ono ne ugaja. Zato sam redkokdaj uživa.

Bil sem nekaj časa gledališki kritik, kar ni prav nič zabavno. Ta služba ni zavidanja vredna. Kritiki ne more biti nikoli objektivni in njegova sodba ni nikoli sploš-

no veljavna, dokler so simpatije in antipatije... V romanu »Razvoj neke duše« pa je zapisal o gledališkem kritiku še sledeče:

Najprej je (namreč Strindberg sam) pozabil, da tiskana beseda, slabo razumljena, lahko človeku v socialnih in gospodarskih, torej najdražjih interesih, škoduje. Je to torej začel pisati o gledališču, je vzel stvar z velikega obzora in je izražal odkrito svoje mnenje, kakor mu je pač vzraslo iz njegove vzgoje, študijev in temperamenta. Ali pomislil ni, da gre tudi za blagostanje posameznika: da je obstanek igralca lahko odvisen od njegove ostre kritike.

Ko so mu ljudje to očitali, je priznal, da je njih graja upravičena. Na drugi strani pa je branil svojo pravico in svojo dolžnost, da pove svoje mnenje, saj so ga vendar zahtevali. Če je koga hvalil, so ga drugi grajali. Kje je torej kaka boljša smernica izven lastnega mnenja?

Ako bi hvalil nesposobne, bi storil vendar krivico resničnim sposobnim. Ali morda žele igralci, naj se sploh ne govori o njih? Ne, gotovo ne, ker potem so se mu pritoževali, da jih z molkom ubija.

Ne preostaja torej nič drugega, kakor hoditi svojo lastno pot, dasi je bilo skrajno nepriljetno, biti včasih rabelj in poslušati kritiko lastnih kritik, ki je bila često mnogo trša in nevjudnejša kakor njegova...

Tako je pisal Strindberg. Mi pa zapišemo: Vse kakor pri nas!

Iz Hrvatske

Kulturna pogodba med Hrvatsko in Rumunijo. V Bukarešto je odpotovalo hrvatsko odposlanstvo, ki bo sklenilo pogodbo o kulturnem sodelovanju med Hrvatsko in Rumunijo. V petek je sprejel hrvatsko odposlanstvo propagandni minister prof. Marcu. Vodja hrvatskega odposlanstva dr. Hübn se je zahvalil za pripravljen sprejem in izjavil med drugim, da so nudile kulturne manifestacije, prirejane v Zagrebu in Bukarešti, najboljše priliko, da se spoznajo duhovne vrednote hrvatskega in rumunskega naroda. V svoje odgovoru je minister Marcu pozdravil goste v imenu ministrskega podpredsednika Mihajla Antonesea in ministrstva za propagando in naglašal, da bo sklenitev kulturne pogodbe omogočila še tesnejše stike med obema državama.

Navodila za novi državni proračun. Finančni minister dr. A. Filipančič je izdal navodila za novi državni proračun za leto 1944. Tako je treba zbrati vse potrebne podatke in upoštevati težke razmere, v katerih živi prebivalstvo. Vsi izdatki, ki niso nujno potrebni, morajo odpasti. Proračun izdatkov mora biti skrben na minimum. Upoštevati je treba samo take izdatke, ki brez njih redno poslovanje ni mogoče. Računati se ne sme z nobenim novim službenim mestom. Vse investicije morajo biti zapodene v rednem državnem proračunu. Osnutek proračuna dohodkov mora brezpogojno odgovarjati stvarnosti. V navodilih je tudi rečeno, da je treba paziti na čistoto jezika.

Nemški venec na krsti velikega župana dr. Hadrovica. Iz Banjalučke poročajo, da je bil na krsto velikega župana dr. Dragana pl. Hadrovica, ki je padel kot žrtve upornikov, položen velik nemški venec. Položil ga je v imenu Nemških generalni poveljnik nemške posadke v Banjaluki.

Šte let hrvatske književnosti. V nedeljo je imela Matica Hrvatska redni občni zbor, ki je bil ob enem proslava 100 letnice njenega obstoja. Ob sodelovanju najvidnejših predstavnikov hrvatske knji-

Taborišča in kolonije GILL-a

V prvem taborišču za voditelje v Tivolju se razvija delo po smernicah Zveznega poveljstva.

V celoti so začele delovati tudi dnevne kolonije v Šiški, na Rakovniku in v Kolmanovem gradu.

Tako taborišče, kakor kolonije, često nadzorujejo funkcionarji zveznega poveljstva, ki povsod ugotavljajo popolno uspevanje in red.

Narodno taborišče za kadete

V narodno taborišče za kadete je odšlo nekaj vodij eskader avangardistov iz Ljubljane. Obiskovali bodo predpisan tečaj za pridobitev višjega čina.

Razstava del v ženskem središču za domačinstva

V središču za domačinstva so priredili razstavo del, ki so jih naredile med letom XXI. članice GILL-a. Razstavljeni so vzorci krojev konfekcije, perila in plenin. Značilno sliko nudijo torbice, klobuki, pasovi in čevlji, narejeni v avtorstvenem smislu. Omeniti je treba tudi nekaj delov hišne oprave, kakor knjižnice, podstavki za vaze, jedilni pribori itd.

Zavarovanje delavcev in nameščencev v juniju

Ljubljana, 21. julija.

Zavod za Socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine objavlja statistične podatke o zavarovanju delavcev in nameščencev v juniju 1943. Vseh zavarovancev je bilo 27.733, in sicer pri SZS 23.044, pri TBPD 4602, pri Merkurju pa 87. Moških zavarovancev je bilo 16.859, žensk pa 10.874. V primeru z junijem lanskega leta se je število zavarovancev skrélo za 320. Bolniškov je bilo 694, povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala pri SZS 23.37, pri TBPD 33.83, pri Merkurju pa 40.31 skupaj 25.16 in je bila za 1.43 lir višja kakor v juniju lanskega leta. Celokupna dnevna zavarovana mezda je pa znašala pri SZS 538.513.20, pri TBPD 155.676.50 in pri Merkurju 3507.40, skupaj 697.697.10 lir in je bila za 31.889.60 višja kakor v juniju lanskega leta.

Največ zavarovancev in sicer 3167 je odpadlo na hišno služnina. Sledi trgovina z 2978 zavarovanci, dalje gradnje železnice, cest in vodnih zgradb, kjer je bilo 2081 zavarovancev, gradnje nad zemljo, kjer je bilo 1681 zavarovancev, gozdno žagarska industrija jih je imela 1591, občinski obrtniki 1440, kovinska industrija 1316, gledališka, svobodni poklici in razno 1294, tekstilna industrija 1144 denarni in zavarovalni zavodi 1056 itd.

ževnosti je postala ta ustanova izdajatelj vseh pomembnih hrvatskih pisateljev, nosilec in glasnik njihovih imen. Zdjaj je največje založništvo, ki izdaja tako domača kakor tudi inozemska literarna dela.

Priznanje hrvatskemu vodji sporta. Hrvatski vodja sporta Miško Zebić je bil povabljen oni dan na rumunsko poslaništvo, kjer so mu izročili lep kip metulja diska v znak posebnega priznanja za zaslug, ki si jih je pridobil na polju sportnega sodelovanja med Rumunijo in Hrvatsko.

Pogodba o sodelovanju slovaških in hrvatskih vseučiliščnikov. Med bivanjem hrvatskih vseučiliščnikov v Zagrebu je bila podpisana pogodba o sodelovanju vseučiliščnikov obeh držav.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 21. julija: Prakseda, Danica, Olga.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Velika senca.
Kino Sloga: Vražje dekle.
Kino Union: Na Antilih.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6; Hočevar, Celovška cesta 62; Gartner, Moste, Zaloška cesta 47.

GLEDALIŠČE

OPERA

Sreda, 21

